

Dobry člověk ještě žije a je tu i pro vás – Běla Rýdlová-Iblová

Je nenápadná a ani slyšet nebývá. Za nějakou dobu si ale uvědomíte, že tady chybí. Rozhlédnete se a ona je kousek vedle a něco tam s někým řeší. A po chvíli je zas u vás a nabízí, že vám přinese kávu. Cestou se trochu zdrží, protože někdo potřeboval doprovodit do šatny. A už je zas tady, a povídá si s vámi.

...

Bělo, známe se z našeho cestování do Kladna i z akcí kladenské pobočky Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých. Kdysi dávno jsme se scházely v Okamžiku, já se svým průvodcem a ty se svou klientkou. Jak se stalo, že ses ocitla na autobusovém nádraží Veleslavín ve stejný čas a v pravou chvíli, kdy jsem ráda uvítala tvé doprovázení?

..

Možná je to prostě osud. Praha 6 je Kladeňáky považována za předměstí Kladna, ale hlavně je to vlastně moje rodiště. Před šestašedesáti lety mě maminka drncala v kočárku na Špejchaře, který byl a stále je průsečíkem Hradčan, Letné a Dejvic. Když jsem vyrostla, byl to prostě můj rodný region. Jednu dobu jsem sice žila v jiném pražském obvodě, ale do Dejvic jsem se zas vrátila a žiju tam dodnes. No a Kladno je nedaleko, takže jsem svůj akční rádius trochu rozšířila.

...

Jsi člověk, který má přehled o mnoha věcech, které se pod nebem dějí. Nyní jsi v důchodu, ale pořád něco děláš. Jaká byla tvoje původní profese?

...

Rodná Praha 6 oplývá tisíci pamětihodných budov, zahrad, zákoutí i moderní urbanistikou. Není divu, že jsem se chtěla stát architektkou. Nepoštětilo se mi ale studium na střední stavební škole, a tak jsem si vybrečela učňák v pohostinství, tenkrát se to jmenovalo RaJ, čili restaurace a jídelny. Byla jsem nadšená prací servírky i lidmi kolem mě. Byla to taková ta stará škola – elegance, úcta k hostům, příjemné prostředí a kulturní stolování. Praxi jsem dělala na Vikárce, která vždycky měla vysokou úroveň, a navíc se pyšnila, že je součástí Hradčan. Chodili tam umělci, ale i všelijaké celebrity kulturního a politického života. Cítila jsem se tam moc dobře a svou práci jsem si zamilovala.

...

Obsluhovala jsi i anglického krále?

...

To ne. Už za mého mlada měli v Británii Alžbětu. Ale zajímavých a vlivných osobností k nám na Vikárku chodilo hodně. Jenže já jsem si na lyžařském školním výcviku pořídila vážný úraz dolních končetin, a tak moje kariéra VIP servírky skončila dřív, než začala. Pokračovala jsem tedy v dálkovém studiu střední hotelové školy a šla pracovat do kanceláře, nejdříve na Vikárce a následně ve stavebním úřadu. Tam jsem se seznámila s moc hodnou paní, která měla nevidomého manžela. Oba už byli

starší. Nabídla jsem jí, že jim občas po práci s něčím pomůžu, a to trvalo několik let. Odešla jsem ze stavebního úřadu a postupně jsem se oklikou vrátila k pohostinství a hotelům. Nevidomé jsem jen občas potkávala, ale nikomu jsem nepomáhala. Možná také proto, že jsem se rozvedla a starala se sama o dva syny. Na dobrovolnické aktivity nebyl čas, věnovala jsem se klukům a vydělávání peněz. Musím ale říct, že jsem to necítila jako nějakou oběť, protože kluci i moje zaměstnání mi vždycky přinášeli nové výzvy, nové nápady a častokrát i profesní uspokojení.

Vždycky jsem pracovala s lidmi, protože jsem se vždycky pohybovala tam, kde jich byla spousta a dalo se s nimi komunikovat. Svět hotelů, restaurací a rekreačních zařízení mě hodně zaujal, naučila jsem se, jak to v tomto světě chodí, jak má vypadat místo, kde sice lidi trvale nežijí, ale kde by jim mělo být dobře, kde je čisto, kde se mohou dobře najíst a relaxovat tam nebo pracovat. Moje poslední štace byl odborářský hotel Imperial v Praze, ale před tím to byla i lázeňská rekreační zařízení a služby. Já jsem zkrátka spokojená, když mohu přispět ke komfortu a pohodlí hostů.

....

Jak ses dostala ze světa hotelových hostů do světa lidí se zrakovým postižením?

...

To už byli kluci z domova a já si jednou večer poslouchala rádio. Mluvil tam Miroslav Michálek o organizaci Okamžik, kterou tehdy vedl. Bylo to převelice zajímavé a já pochopila, kam mě srdce volá. Ozvala jsem se jim a nabídli mi asistenční službu a doprovázení mladé ženy z Prahy, která od narození neviděla, a mohla se spolehnout pouze na svého psa. Tu ženu znám už dvacet let a shodou okolností se před lety odstěhovala do Kladna. Já ji tam doprovázela nebo jsem ji navštěvovala v bezbariérovém bytě, kam se z Prahy přestěhovala. Časem jsem se seznámila i s jejím tehdejším manželem, který je také nevidomý, a navíc špatně chodí. Takže z jednoho klienta jsem najednou měla dva a kolem sebe spoustu jejich kamarádů a známých. Většinou to byli lidé z kladenské odbočky SONS.

...

V této odbočce jsi se stala členkou, účastníš se rekondičních pobytů, zájezdů a výletů, a tam všude pomáháš lidem, kteří to potřebují. Při posledních volbách jsi se stala i členkou oblastní rady. Jezdíš z Prahy na oblastní shromáždění, pomáháš se sbírkou Bílá pastelka, teď jsi i v revizní komisi. Proč to vlastně děláš?

...

Asi je to tím, že si celý život všímám, co lidi potřebují a snažím se, abych jim v tom byla nápomocná. Taková dobrovolnická práce mi prostě dává smysl.

...

V loňském roce jsi absolvovala kurz pro průvodce a asistenty v Okamžiku. Opět ses tedy vrátila někam, kde to znáš?

...

Není to tak úplně přesně. Když jsem se před dvaceti lety stala dobrovolnicí v Okamžiku, žádný kurz jsem neměla. Jen trochu zkušeností z dočasného zaměstnání v tehdejší Unii nevidomých a slabozrakých, kde jsem měla částečný úvazek. Mým prvním a jediným školitelem byla moje zmíněná klientka, která si mě vyučila přesně na míru. Nyní, když chcete pomáhat v Okamžiku, jsou pravidla mnohem náročnější, nabídnou vám kurz, ve kterém se dozvíte o problematice zrakově postižených a vyzkoušíte si, co umíte anebo se musíte naučit, co neumíte. Po absolvování kurzu je ještě pohovor, a to jak s pracovníky, tak s budoucím klientem. Asi je to tak správně. Nyní mám novou klientku, a

shodou okolností je i ona členkou kladenské organizace SONS. Hodně věcí v životě se děje v kruhu, tedy alespoň mám ten pocit.

...

Myslíš si, že se ještě něco do tvého života vrací, co už zdánlivě pominulo?

...

Ano. Já totiž, když jsem se ocitla v důchodu, tak jsem hned věděla, že zůstat doma není pro mě. Kamarádka mi nabídla brigádu na Petřínské rozhledně, kde dělám průvodkyni. I to se vrátilo, protože jedno z mých vedlejších zaměstnání bylo, že jsem dělala průvodkyni po pražských pamětihodnostech. To mě přimělo se i dorozumívat jinak než česky, takže jsem si hovorově osvojila němčinu, polštinu, ruštinu a angličtinu. To se mi teď náramně hodí, protože mohu návštěvníkům leccos říct i v jejich rodném jazyce. Nějak se o tom dozvěděli v Kladně, a tak jsem jim nabídla, že pro naši odbočku zorganizuju návštěvu na rozhledně v a v bludišti. Akce se zdařila, a tak jsem byla následně požádána, abych na víkendovém pobytu zastoupila nemocného předsedu Miloše Burdu a postarala se, aby účastníci zájezdu věděli něco o místech, která projíždíme nebo kde jsme se zastavili a kde jsme ubytovaní. Moc mě to baví, nutí mě to pořádně si připravit program a znovu si číst knihy o památkách nebo vyhledávat na internetu, co je zajímavé pro nevidomé.

...

Je obtížné vysvětlovat nevidomým, jak vypadá bludiště, když třeba nikdy neviděli zrcadlo?

...

Obtížné? Možná ano, ale já celou dobu, kdy něco vysvětluju, ať je to budova, bludiště nebo výhled z cimbuří, přemýšlím, jak to popsat, jak to zpestřit a jak přiblížit nevidomému objekt, na který si nemůže sáhnout nebo o něm nemá představu. Mám ale pak radost, když se to podaří a když si nikdo nemyslí, že mě poslouchal zbytečně. Stejně tak mám radost, když se mi při průvodcování podaří zaujmout děti, které by se jinak nudily. Vymýšlím pro ně pohádky nebo hádanky, protože děti prostě potřebují, aby se jim dospělí věnovali.

...

Na svém posledním pracovišti v hotelu Imperiál jsi měla na starost pokojské, uklízečky, údržbáře i všelijaké další pomocníky. Vztah s nimi a jejich dětmi si vlastně udržuješ stále. Ve svém bytě pořádáš pro své bývalé kolegyně a kolegy různá setkání, mikulášské slavnosti a pohoštění. Na posledním takovém setkání vás bylo i s jejich dětmi ve tvém dvoupokojovém bytě přes čtyřicet. Dá se to vůbec nervově vydržet?

...

Pravda je, bylo nás o něco víc než normálně, průměrně nás i s dětmi bývá tak kolem dvaceti. Myslím, že po skončení návštěvy jsem jen padla a spala. Ale ta radost, kterou jsme všichni měli, ta je nepopsatelná. Když si uvědomíš, že skoro všichni jsou tu cizinci, kteří kvůli výdělku museli opustit své rodiny na Ukrajině i jinde, nikoho tu nemají, často ani svoje děti ne, tak jim prostě chceš dát najevo, že je máš ráda a chceš, aby se cítili dobře. Oni ti to většinou, jako i jiní, nemohou vrátit, protože k tomu nejsou podmínky, ale to vůbec nevádí. Máš dobrý pocit, že když to jde, můžeš pro druhého něco udělat, vymyslet nebo se i něčeho zřeknout. Jsem v tom naprosto svobodná a vždycky jsem byla, i když každý to nemusí pochopit.

...

Kam chodíš, když jsi unavená, naštvaná nebo se silami v koncích?

...

Před pěti lety jsem se seznámila s chlapíkem, který mi dodnes připadá jako dárek z nebe. Byla jsem osmnáct let sama a myslela jsem si, že už žádného mužského do života nechci. Už si to nemyslím. Poprvé v životě mám vedle sebe milujícího člověka, na kterého se můžu spolehnout, o kterého se můžu opřít a kdo mi svou pomocí oplácí, když mu pomáhám. A nejenže mi nemluví do toho, co a pro koho dělám, ale jde do toho se mnou. To jsem nikdy nezažila a teď to mám. On ví, co ve mně je, ale nevadí mu to, naopak. Taký je rád, že spolu jsme. A tak se budeme za čtrnáct dní brát, svatba nebude ani v Praze, ani v Kladně, a budou na ní celkem čtyři lidé. Tím chci říct, že nevěřím na megasvatby ani na staré zajeté koleje. Spíš věřím na nové začátky pro každého.

Delicie Nerková

Jaroslava Novotná, publikováno v časopise Zora 2019